

politisk Kamp har lidt et Nederlag, skulde søge sin politiske Opreisning gennem Rigsretten. Ingen skal tro, at det Statskup, der faktisk har seiret, bag efter vil blive lettere slaaet ned gennem en Rigsretsdom. Det sker ikke hos os, det sker intet Sted i Verden. Paa den anden Side vil jeg tilføje, at hvis Udsaldet blev lige det Modsatte, at Statskuppet laa under, vilde en Ministeransvarlighedslov heller ikke være paa tværgende nødvendig, thi den offentlige Mening vilde sælde Dommen, selv om der ingen saadan Lov var.

Det jeg nu skal gjøre nogle Bemærkninger til det positive Indhold af denne Lov, vil jeg ikke undlade, da det er første Gang, jeg har haft Leilighed til at udtale mig om dette Forslag, i hvis Tilblivelse jeg ikke har nogen som helst Andel, at sige, at det efter min Mening er et fortrinligt, et vel udarbejdet Forslag, at efter min Mening have vi sjelden her i Thinget ved privat Initiativ haft foreliggende et bedre bygget, med bedre Omfang redigeret Forslag. Ganske vist hører det Vidnesbyrd om den Tid, hvorunder det er fremkommet. Hvis man i 1849 havde skrevet en Ministeransvarlighedslov, er jeg overbevist om, at den vilde være kommen til at se anderledes ud. Der vilde være brugt stærkere Udtryk, sat haardere Straffe, den vilde ogsaa have haft større Omfang, idet den utvivlsomt vilde have medtaget ikke saa lidt af, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds i Gaar saaned i dette Forslag, nemlig Bestemmelser om alle disse farlige og skadelige Handlinger fra Ministrenes Side, som Grundlovsudkastet havde optaget. Det er muligt, at dette kan have skadet noget Effekten ved dette Lovforslag, men det har utvivlsomt gavnnet det betydelig, hvad Vederhastighed angaar. Dette Forslag arbejder sig aabenhart frem mod Vinden med stor Forsigtighed, og søger at vinde fast Fodfæste ved at klamre sig til Grundlovens Bestemmelse Sætning for Sætning. Jeg tror, det er en stor Fordel, og jeg tror, det har vist sig under Forhandlingen i Gaar, at det er bygget saaledes, at det ikke er let at angribe. Jeg siger, det er et stort Vidnesbyrd til Fordel for Forslaget, at de Herrer ikke kunne angribe det uden samtidig at angribe Grundloven. — Jeg vender mig nu først til det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (Bagger). Det ærede Medlem dvælede længe ved de Rigsretsdomme, der ere affagte her i Landet; han mente, det var Noget, som den ærede Forslagsstiller burde have gransket med stor Omhu, fordi han der vilde have fundet de Principer, som en Ministeransvarlighedslov nærmest burde bygges om; der vilde han have fundet Veiledning til, hvorledes en saadan Lov skulde se ud. Det ærede Medlem har derved overset en Ting. Jeg giver det ærede Medlem Ret i, at Lovgivningsmagten meget ofte tager Hensyn til Præjudikater, til Praxis, hvis

der er nogen — det er der jo ikke i dette Tilfælde — ja endog til Responsa fra Domstolene og Sigt. Men der er noget Andet, der hænder lige saa ofte, og det er, at Domstolene paa den Maade give Motivet, Anledning til Lovgivningsvirksomhed, at de opfordre Lovgivningsmagten til ved sin Virksomhed at raade Bod paa Misbrug, Feiltagelser, Misforstaaelser. Dersom det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds havde været opmærksom paa denne dobbelte Rolle, som Domstolenes Præjudikater kunne have paa Lovgivningsmagten, vilde jeg ikke have noget Bæseligt at erindre imod, at der ogsaa kunde være Hensyn at tage til vore 3 Rigsretsdomme. Derimod maa jeg anse det for ganske ubesjælet, naar det ærede Medlem udpegede mig som den, der nærmest var kaldet til at udvinkle og forklare de Principer, som ere neblagte i de 2 sidste Rigsretsdomme. Ja, dersom det var mine Principer, der vare neblagte deri, kunde jeg give det ærede Medlem Ret, men da jeg rolig kan vasse mine Hænder, afsiende for mit Bedkommende ethvert Medansvar for disse Domme, er det virkelig ikke min Sag at udtale, hvad der staa i dem, tværtimod; det bliver de Herrer's Sag, hvis Principer ere neblagte i disse Domme, at undersøge, om de kunne finde noget Princip i dem. Jeg ønsker dem til Lykke til Undersøgelsen, men afsi for mit Bedkommende. For Resten har, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds gjorde opmærksom paa, i alt Fald den ene Dom ingen Berøring med det foreliggende Forslag, og for den anden Doms Bedkommende vil jeg faae Leilighed til at berøre de Principer, der ere udtalte i den, i Forbindelse med det foreliggende Forslags § 21. Svovrigt tror jeg dog, at det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds selv vil indrømme, at det kun er den første Rigsretsdom, som bliver tilbage, og som der kan være Tale om, og at han da ogsaa vil finde nogen Betænkelse ved at bygge en Ministeransvarlighedslov paa denne Dom. Naar det ærede Medlem erindrer, under hvilken Dissens denne Dom blev affagt, nemlig med lige Stemmer mod lige, og hvorledes altsaa Formandens Stemme gjorde Udslaget, og naar han erindrer, hvilken stærk Villie og Indignation denne Dom vakte i Landet — Noget, hvor til jeg ikke tror, vi have haft et Sidestykke ved nogen anden Dom — og navnlig naar han betænker, at denne Dom i Praxis i Virkeligheden ikke har haft nogen som helst Betydning og ikke i nogen som helst Retning har paavirket den senere Udvikling her i Landet, idet der i Virkeligheden ikke senere har været Ministerier, som have tumlet med Landets Penge efter eget Forgodtbestændende, tumlet med Penge, som Rigsdagen havde negtet, hvilket ogsaa var udtalt i Dommen, jeg siger, naar det ærede Medlem erindrer dette og erkjender, at dette i Virkeligheden ikke ha